

**Anpassade grundskolan
är till för ditt barn**

Utbildningen i anpassade grundskolan ska ge eleverna en god grund för att aktivt kunna delta i samhället och för att kunna fortsätta att utbilda sig.

Vem är anpassade grundskolan till för?

I anpassade grundskolan går elever som har intellektuell funktionsnedsättning och som bedöms inte kunna uppfylla grundskolans kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier. Även elever som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av en hjärnskada och som bedöms inte kunna nå grundskolans kriterier, kan gå i anpassade grundskolan. Anpassade grundskolan har årskurserna 1–9.

Hur påverkas barnets framtid?

I anpassade grundskolan får ditt barn en utbildning och en undervisning som är anpassad till hens behov och förutsättningar. Utbildningen i anpassade grundskolan ger ditt barn viktiga kunskaper och värden, bidrar till personlig utveckling och social gemenskap och skapar en god grund för att ditt barn ska kunna delta aktivt i samhället.

Att gå i anpassade grundskolan innebär vissa begränsningar när det gäller vilken utbildning och vilket yrke ditt barn kan välja i framtiden. Därför måste hemkommunen (den kommun där barnet bor) först göra en noggrann utredning för att kunna bedöma om ditt barn hör till anpassade grundskolans målgrupp. Det är inte förrän bedömningen är klar som hemkommunen har möjlighet att bestämma att ditt barn ska tas emot i anpassade grundskolan. Hemkommunen ansvarar också för att förklara för dig vilka konsekvenser det får för ditt barn att gå i anpassade grundskolan, både på kort och lång sikt.

Ämnen och ämnesområden

I anpassade grundskolan läser eleverna ämnen och ämnesområden. Om skolan bedömer att en elev inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i anpassade grundskolans ämnen, kan eleven i stället

läsa ämnesområden. Det är också möjligt att läsa en kombination av ämnen och ämnesområden. Skolans rektor kan även bestämma att en elev ska läsa ett eller flera ämnen efter grundskolans kursplaner om lärarna bedömer att eleven skulle klara det.

Att gå som integrerad elev

För många elever är det positivt att gå i en klass i anpassade grundskolan där de får vara tillsammans med andra elever som har liknande behov och förutsättningar. Men en del elever trivs bra i grundskolan eller sameskolan och då är det möjligt att gå som integrerad elev där. Det innebär att eleven får hela eller delar av undervisningen i en grundskoleklass, men att hen läser och bedöms utifrån anpassade grundskolans kursplaner.

Du som vårdnadshavare kan önska att ditt barn ska gå som integrerad elev i en grundskoleklass, men det är grundskolans och anpassade grundskolans huvudman (kommunen eller ägaren till en fristående skola) som fattar beslutet. Om det i stället är huvudmannen som vill att ditt barn ska vara integrerad i en grundskoleklass är det bara möjligt om du som vårdnadshavare godkänner det.

BEGREPPEN FÖRÄLDER OCH VÅRDNADSHAVARE

Oftast är det en förälder eller barnets båda föräldrar som är vårdnadshavare. Vårdnadshavaren har ansvar för barnet och ska se till att barnet får omvårdnad, trygghet och en god fostran. Ett barns vårdnadshavare har i stort sett alltid rätt att ta del av alla de uppgifter som rör barnet eller eleven i skolan, även sådant som skyddas av sekretess. En förälder som inte är vårdnadshavare har inte rätt att ta del av sekretesskyddade uppgifter som rör barnet.

Läroplan och kursplaner

Undervisningen i anpassade grundskolan följer anpassade grundskolans läroplan och kursplaner. Kursplanerna är anpassade för eleverna som går i anpassade grundskolan, framför allt när det gäller de teoretiska delarna. Det innebär till exempel att de naturorienterande ämnena skiljer sig mer från grundskolans ämnen än till exempel slöjd, som är ett mer praktiskt ämne. Språkval, till exempel spanska eller tyska, finns inte som ämne i anpassade grundskolan.

Varje ämne eller ämnesområde i anpassade grundskolan har en kursplan som är utformad på det här sättet:

- **Syfte**

Här finns det beskrivet varför ämnet eller ämnesområdet finns i skolan och vilka kunskaper och förmågor eleverna ska utveckla.

- **Centralt innehåll**

Här finns det beskrivet vilket innehåll eleverna ska få undervisning om i de olika ämnena eller ämnesområdena. I kursplanen i ämnet svenska står det till exempel att eleverna ska få lära sig att läsa och förstå både skönlitteratur och sakprosatexter.

- **Kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier**

Här finns det beskrivet vilka kunskaper som krävs för att uppfylla kriterierna i anpassade grundskolans ämnen. För anpassade grundskolans ämnesområden finns det beskrivet vad som krävs för grundläggande och för fördjupade kunskaper.

Ämnen	Ämnesområden
Musik	Estetisk verksamhet
Bild	
Slöjd	
Svenska eller svenska som andraspråk	Kommunikation
Engelska	
Modersmål	
Idrott och hälsa	Motorik
Hem- och konsumentkunskap	Vardagsaktiviteter
Samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap)	
Naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi)	Verklighetsuppfattning
Teknik	
Matematik	

Om du vill läsa mer om läroplanen och kursplanerna kan du göra det på Skolverkets webbplats: www.skolverket.se.

Bedömning och betyg

Det är viktigt att lärarna i anpassade grundskolan hela tiden utmanar och stimulerar eleverna för att de ska kunna utvecklas och få så goda kunskaper som möjligt.

Du och ditt barn ska ha ett utvecklingssamtal tillsammans med läraren minst en gång varje termin. Under samtalet ska läraren berätta om hur ditt barn har utvecklats och vilka mål och kriterier hen har uppfyllt, men också beskriva vad skolan kommer att göra för att hjälpa ditt barn att nå så långt som möjligt.

BETYG, INTYG OCH STUDIEOMDÖME

I anpassade grundskolans ämnen får eleven bara betyg om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Betygen utgår ifrån kriterierna i anpassade grundskolans ämnen och kan inte jämföras med betyg från grundskolan. I anpassade grundskolans ämnesområden sätts inga betyg.

När ditt barn har gått ut anpassade grundskolan ska hen få ett intyg om sin utbildning. Om du eller ditt barn begär det ska hen också få ett allmänt studieomdöme. Studieomdömet beskriver ditt barns möjligheter att studera, men innehåller inga betyg.

EFTER ANPASSADE GRUNDSKOLAN

Efter anpassade grundskolan kan ditt barn gå vidare till något av programmen i anpassade gymnasieskolan. Betygen från anpassade grundskolan gör däremot inte ditt barn berättigat till gymnasieskolan. Om ditt barn vill det, och om skolan bedömer att hen kan klara det, kan ditt barn söka till några av gymnasieskolans introduktionsprogram, till exempel *individuellt alternativ*.

Att börja i anpassade grundskolan

Innan en elev kan börja i anpassade grundskolan måste hemkommunen göra en noggrann utredning för att kunna bedöma om eleven hör till anpassade grundskolans målgrupp. Initiativet till att göra en utredning kan komma från elevens vårdnadshavare, personalen i förskoleklassen eller grundskolan eller från eleven själv.

För att tillhöra anpassade grundskolans målgrupp krävs två saker:

- Eleven har intellektuell funktionsnedsättning eller en bestående hjärnskada.
- Eleven bedöms inte kunna uppfylla grundskolans kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier.

HUR GÅR EN UTREDNING TILL?

Utredningen kan göras när ditt barn går i förskoleklass, i grundskolan eller i sameskolan. En utredning består av fyra olika bedömningar. Det är viktigt att alla bedömningar finns med så att utredningen ger en så bra beskrivning som möjligt av ditt barn.

- **Den pedagogiska bedömningen**

Det är ofta en lärare med specialpedagogisk kompetens som gör den pedagogiska bedömningen. Syftet med bedömningen är att beskriva vilka förutsättningar ditt barn har att nå kriterierna i grundskolans ämnen. Bedömningen ska också beskriva vilka insatser förskoleklassen eller skolan redan har gjort för att hjälpa ditt barn och vilka resultat det har gett.

- **Den psykologiska bedömningen**

Det är en psykolog som gör den psykologiska bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om barnet har intellektuell funktionsnedsättning och i sådana fall i vilken grad. För att ditt barn ska få en psykologisk bedömning behöver du som vårdnadshavare godkänna det.

- **Den medicinska bedömningen**

Det är ofta en läkare som gör den medicinska bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om det finns medicinska orsaker till att ditt barn har svårt att lära sig, och om det kan bero på att eleven har intellektuell funktionsnedsättning eller en bestående hjärnskada. Ibland kan bedömningen visa att det finns andra orsaker än intellektuell funktionsnedsättning som gör att barnet har svårt att lära sig. Det ska i sådana fall stå med i bedömningen. För att ditt barn ska få en medicinsk bedömning behöver du som vårdnadshavare godkänna det.

- **Den sociala bedömningen**

Det är ofta en kurator som gör den sociala bedömningen. Syftet med bedömningen är att ta reda på om det finns andra orsaker, i eller utanför skolan, som kan bidra till att ditt barn har svårt att lära sig. Om det finns sådana orsaker ska det stå med i bedömningen.

HAR MITT BARN RÄTT ATT GÅ I ANPASSADE GRUNDSKOLAN?

Det är först när alla bedömningar är klara och det finns en utredning som hemkommunen kan fatta beslut om att ditt barn har rätt att gå i anpassade grundskolan.

HAR VI RÄTT ATT TACKA JA ELLER NEJ?

Om ni är två vårdnadshavare måste båda tacka ja innan hemkommunen kan bestämma att ert barn kan börja i anpassade grundskolan. Om bara en av er tackar ja, är det inte möjligt för barnet att börja i anpassade grundskolan. Ni ska svara hemkommunen skriftligt.

Det är också möjligt att tacka nej till en plats i anpassade grundskolan, även om utredningen visar att ditt barn har rätt att gå där. I så fall ska hen gå i grundskolan och skolan ska se till att hen får det stöd som hen behöver.

Även om ditt barn har börjat i anpassade grundskolan kan du som vårdnadshavare när som helst under skoltiden begära att ditt barn ska gå över till grundskolan.

KAN MITT BARN GÅ I ANPASSADE GRUNDSKOLAN PÅ FÖRSÖK?

Om ditt barn har blivit erbjuden att börja i anpassade grundskolan, men om du är tveksam till om det är en bra lösning, kan barnet gå i anpassade grundskolan på försök i högst sex månader.

VEM BESLUTAR OM ÄMNET ELLER ÄMNESOMRÅDEN?

Om du tackar ja till att ditt barn ska börja i anpassade grundskolan behöver skolans huvudman bestämma om ditt barn i huvudsak ska läsa anpassade grundskolans ämnen eller ämnesområden. Huvudmannens beslut grundas på vad som kom fram i utredningen. Efter beslutet ska ditt barn direkt börja läsa efter anpassade grundskolans kursplaner. Om beslutet innebär att barnet behöver byta klass kan hen börja i den nya klassen när som helst under läsåret och behöver inte vänta på att en ny termin börjar.

VAD HÄNDER OM MITT BARN INTE TAS EMOT I ANPASSADE GRUNDSKOLAN?

En utredning kan visa att ditt barn inte har rätt att gå i anpassade grundskolan. Om hemkommunen beslutar att ditt barn inte ska tas emot i anpassade grundskolan, trots att du som vårdnadshavare vill det, kan du överklaga beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd. Om ni är två vårdnadshavare behöver ni vara överens om att överklaga beslutet.

VAD HÄNDER OM MITT BARN BLIR FELPLACERAT?

Om det skulle visa sig att ett barn som går i anpassade grundskolan inte tillhör anpassade grundskolans målgrupp är det viktigt att hemkommunen ser till att hen får börja i grundskolan.

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri pdf från Skolverkets webbplats: skolverket.se/publikationer

ISBN: 978-91-7559-598-6 GRAFISK FORM: TYPOFORM ILLUSTRATIONER: TOBIAS FLVGAR SKOLVERKET, STOCKHOLM 2023

Skolverket

www.skolverket.se